

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Justiz- und Polizeidepartement EJPD
Staatssekretariat für Migration SEM

Socijalna osiguranja: Boravak u Švajcarskoj i povratak u svoju zemlju

Informacije za strane državljane

Sadržaj

A	Važne informacije o socijalnim osiguranjima	4
1.	Kako je organizovano švajcarsko starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike?	5
2.	Najvažnije o starosnom i invalidskom penzionom osiguranju i penzionom osiguranju za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI)	6
3.	Najvažnije o penzionom osiguranju zaposlenih (2. stub)	8
4.	Šta trebam učiniti kod promjene radnog mjesta?	9
5.	Šta trebam učiniti ako prestanem raditi i ostanem u Švajcarskoj, a nisam još u penziji?	10
6.	Koje dokumente i papire moram sačuvati?	11
B	Šta trebam uraditi prije definitivnog napuštanja Švajcarske i koja prava imam?	12
7.	Starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI)	13
7a.	Ako sam iz zemlje, sa kojom je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju	13
7b.	Ako sam iz zemlje, sa kojom nije sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju	15
8.	Penziono osiguranje zaposlenih (2. stub)	17
8a.	Kako se pri napuštanju Švajcarske podnosi zahtjev za isplatu uštedjenog kapitala?	17
8b.	Kako se nakon napuštanja Švajcarske podnosi zahtjev za isplatu uštedjenog kapitala iz 2. stuba osiguranja?	18
8c.	Šta se dešava sa uštedjenim kapitalom ako ništa ne preduzmem?	19
9.	Primanje penzije iz osiguranja za invalide	19
C	Koja prava imam, ako više ne boravim u Švajcarskoj?	20
10.	Prava u odnosu na starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI)	21
11.	Zahtjevi iz penzionog osiguranja zaposlenih (2. stub)	23
D	Dodatak	24
	Važne adrese	25
	Moguća prava prilikom i nakon napuštanja Švajcarske	26
	Rečnik	28

Upute

Šta je namjera ove brošure?

Ova brošura ukazuje na glavne karakteristike švajcarskog starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI, 1. stub) i penzionog osiguranja zaposlenih (2. stub). Cilj brošure je da za ove oblasti pruži praktična uputstva za pripremu definitivnog napuštanja Švajcarske.

Kome je ova brošura namjenjena?

Brošura je namjenjena stranim državljanima koji žive ili su živjeli i/ili radili u Švajcarskoj, i to:

- licima s dozvolom boravka (dozvola B ili C),
- podnosiocima zahtjeva za azil, licima s privremenim boravkom u Švajcarskoj ili licima kojima je potrebna zaštita (dozvole N, F ili S),
- priznatim izbjeglicama ili licima bez državljanstva,
- licima bez regulisanog boravka, ako su u radnom odnosu.

Ova brošura se ne odnosi na:

- državljane članica EU-ili EFTA- država¹ i
- priznate izbjeglice i osobe bez državljanstva, koje se sele u jednu EU- ili EFTA-državu.²

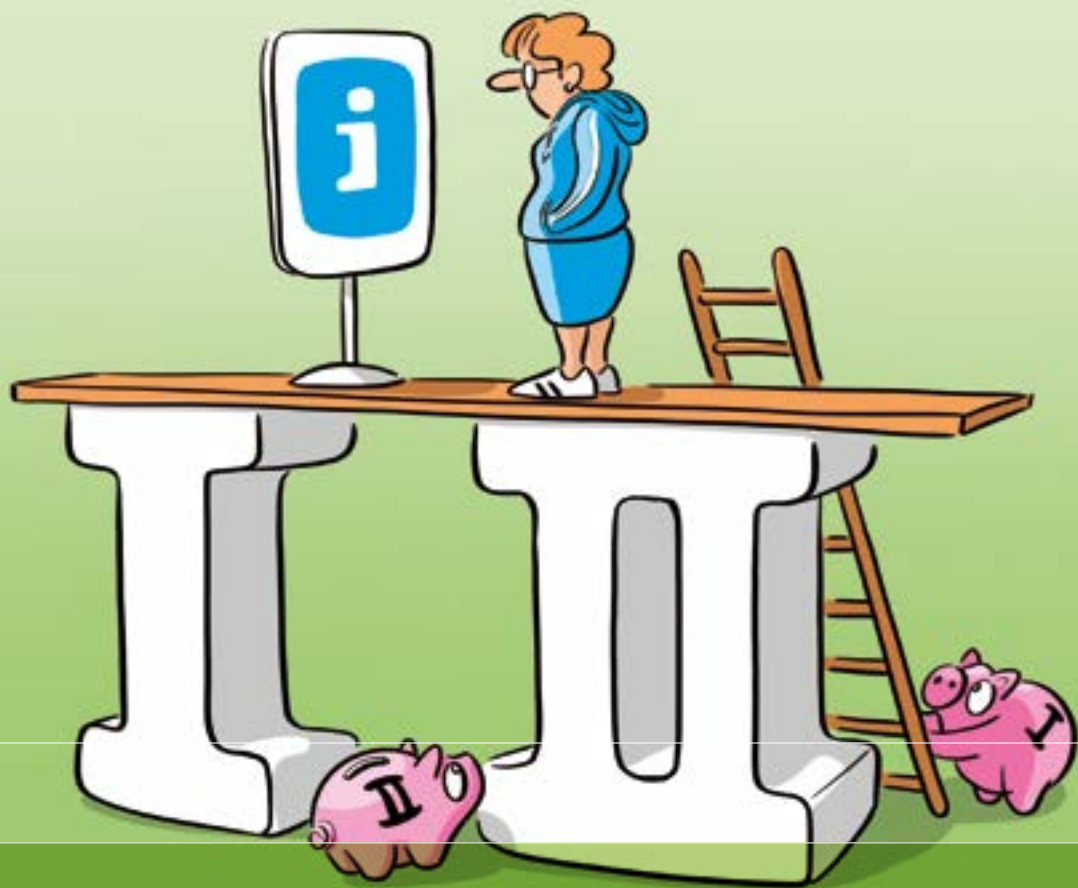
Naravno da ova brošura ne može da objasni svaki pojedinačan slučaj. Veliki dio je pojednostavljeno objašnjen. Za specijalna pitanja postoje formulari s uputstvima koje možete da dobijete kod kompenzacione kase i na internetu.

Osim toga, na raspolaganju Vam stoje uredi koji nude stručne usluge. Adrese se nalaze na stranici 25.

¹ Za njih važi Ugovor o slobodnom izboru mjesta stanovanja državljana EU država ili EFTA dogovor. Uporedi sa uputstvom 880 o napuštanju Švajcarske «Die Schweiz verlassen» (na internetu pod www.ahv.ch » [Merkblätter/International](#)).

² Uporedi sa napomenom pod 1.

A **Važne informacije** o socijalnim osiguranjima

1. Kako je organizovano švajcarsko starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike?

I

Švajcarsko starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike se sastoji iz dva dijela:

- Starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (**AHV/IV–AVS/AI, 1. stub**) je osnovno osiguranje koje se primjenjuje za sva lica koja žive ili rade u Švajcarskoj.
- **Penziono osiguranje zaposlenih (2. stub)** je dopunsko osiguranje u preduzećima i firmama i obavezno je za lica u radnom odnosu u Švajcarskoj koja zaradjuju najmanje šfr. 21 150.– godišnje (stanje od 1.1.2018. g.).

II

Moguće je, da ste istovremeno osigurani u oba penziono osiguranja. U tom slučaju imate pravo na isplatu penzije iz oba osiguranja.

Starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI), kao i penziono osiguranje zaposlenih su obavezna osiguranja i osiguravaju za sljedeće slučajeve:

- starost (starosna penzija),
- invalidnost (invalidska penzija),
- smrt bračnog druga ili jednog od roditelja (penziono osiguranje za nasljednike).

Starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) i penziono osiguranje zaposlenih su različito regulisani i za njih su zadužene različite institucije:

- za starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) su zadužene kompenzacione kase.
- za penziono osiguranje zaposlenih su zaduženi penzioni fondovi (na primjer penzione kase), koji su vrlo različito organizovani. Svaki poslodavac, koji zapošljava radnike koji obavezno moraju biti osigurani, obavezan je da se priključi jednom od registrovanih penzionih fondova.

2. Najvažnije o starosnom i invalidskom penzionom osiguranju i penzionom osiguranju za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI)

I

Šta znači biti osiguran?

Lice koje ima starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) ima prava i obaveze. Najvažnija obaveza je uplaćivanje doprinosa. Iz toga proizilazi pravo na isplate (npr. penzije), kao što su starosna ili invalidska penzija. U slučaju smrti porodica osiguranika prima penziju za nasljednike.

Kada sam osiguran?

Osigurane su sve osobe koje žive i rade u Švajcarskoj, a naravno i djeca.

Osigurana lica imaju osiguranički broj starosnog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike. Taj broj mora da se navede u svim pismima upućenim kompenzacionoj kasi. Broj je naveden i na osiguraničkoj kartici.

Kako se vrše uplate za osiguranje?

Sva lica u radnom odnosu moraju plaćati doprinos. Obaveza plaćanja doprinosa počinje najranije 1. januara u godini, poslije navršene 17. godine. Lica koja nisu u radnom odnosu plaćaju doprinose od 1. januara u godini kada napune 20 godina, a najduže do kraja mjeseca u kojem navršavaju starosnu dob za penziju (žene 64 godine, muškarci 65 godina).

Za lica u radnom odnosu doprinosi se dijele između radnika i poslodavca. Poslodavac preuzima plaćanje polovine doprinosa. Radniku se odbija pola doprinosa direktno od plate i uplaćuje se skupa sa dijelom doprinosa poslodavca kompenzacionoj kasi.

Lica koja su privatnici ili koja nisu u radnom odnosu dužna su da uplate pun iznos ili minimalno utvrdjenu sumu (šfr. 478.– godišnje, stanje od 1.1.2018. g.).

Lica koja su podnijela zahtjev za azil, privremeno prihvaćena lica i lica bez dozvole boravka kojima je potrebna zaštita, a koja nisu u radnom odnosu, plaćaju doprinose tek kada:

- im bude priznat status izbjeglice;
- dobiju dozvolu boravka; ili
- imaju pravo na isplatu starosnog i invalidskog penzionog osiguranja ili penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI).

Kompenzaciona kasa vodi brigu o uplaćenim doprinosima na ličnim računima.

Ako niste u radnom odnosu, morate se sami prijaviti kod kompenzacione kase vašeg kantona stanovanja. Kompenzacione kase vas neće same od sebe kontaktirati. Adrese možete naći na internetu pod www.ahv-iv.ch ►Kontakte. Ako ne plaćate doprinos za penziono osiguranje, to može kasnije dovesti do smanjenja visine isplata (na primjer penzija).

Koja je visina doprinosa za lica u radnom odnosu za starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV/EO i ALV)?

Mjesečno se odbija 6,225 % (odnosno 5,625 % za plate preko šfr. 148 200.–) od bruto plate.

Da li su i članovi porodice osigurani ili oni moraju sami da se osiguraju?

Starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) su lična osiguranja. Članovi porodice su osigurani samo onda kada sami ispunjavaju uslove, to znači ako u Švajcarskoj imaju prijavljen boravak ili ako su u radnom odnosu.

Gdje mogu da se dobiju dalje informacije?

Dodatne informacije možete dobiti kod kompenzacione kase ili ih potražite na internetu pod www.ahv-iv.ch ►Kontakte.

3. Najvažnije o penzionom osiguranju zaposlenih (2. stub)

II

Šta znači ako je lice osigurano?

Biti osiguran u penzionom osiguranju zaposlenih nosi sa sobom prava i obaveze. Najvažnija obaveza je uplaćivanje doprinosa.

Iz toga proizilazi pravo na isplate (npr. penzije), kao što su starosna ili invalidska penzija. U slučaju smrti, porodica osiguranika ili nasljednici pod određenim uslovima imaju pravo na primanje penzije za nasljednike.

Kada sam osiguran?

Osigurane su sve osobe koje uplaćuju priloge za starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) (☞ poglavlje 2) i koje godišnje, kod jednog jedinog poslodavca, zaradjuju najmanje šfr. 21 150.– (stanje od: 1.1.2018. g.). Lica koja imaju više radnih mjesta, a ni na jednom ne dostignu minimalnu godišnju platu, nisu ni onda obavezno osigurana, kada zbir svih plata koje primaju iznosi više od minimalne plate. U tom slučaju se možete dobrovoljno osigurati.

Osiguranje počinje od dana kada se stupi u radni odnos, i to najranije kada navršite 18 godina starosti.

Kako se uplaćuje osiguranje?

Doprinosi se dijele izmedju radnika i poslodavca. Poslodavac preuzima plaćanje najmanje polovine doprinosa. Radniku se odbija pola doprinosa direktno od plate i uplaćuje se skupa sa dijelom doprinosa poslodavca na račun penzionog fonda.

Mijenjanje poslodavca znači da se mijenja i penzioni fond, odnosno prelazi se u penzioni fond novog poslodavca. Dotada uštedjeni kapital (Austrittsleistung) se prebacuje s računa dosadašnjeg penzionog fonda na račun novog penzionog fonda. Ukupni uštedjeni kapital mora uvijek da leži na

računu penzionog fonda aktuelnog poslodavca. Tim novcem ne može slobodno da se raspolaže. Uštedjevina vam može samo pod određenim uslovima biti isplaćena.

Koja je visina doprinosa koju uplaćujem osiguranju?

Svaki penzioni fond sam određuje visinu doprinosa u skladu sa zakonom. Može da se dogodi da doprinosi kod različitih osiguravajućih društava nisu jednaki. Visina doprinosa također zavisi od godina starosti osiguranika.

Da li su i članovi porodice osigurani ili oni moraju sami da se osiguraju?

Drugi stub osiguranja je lično osiguranje. Članovi porodice su obavezno osigurani samo ukoliko sami rade, odnosno ukoliko zarađuju godišnje najmanje šfr. 21 150.– (stanje od 1.1.2018. g.).

Gdje mogu da se dobiju dalje informacije?

Dodatne informacije se mogu dobiti kod penzionog fonda. Adresu možete dobiti od poslodavca.

4. Šta trebam učiniti kod promjene radnog mjesta?

I

Kod starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI):

Novom poslodavcu morate dati vaš osiguranički broj.

II

Kod penzionog osiguranja zaposlenih (2. stub):

Radnik je dužan da penzionom fondu dosadašnjeg poslodavca da adresu novog penzionog fonda. Adresu možete dobiti kod novog poslodavca. Na taj način se dotada uštedjeni kapital (Austrittsleistung) pri napuštanju starog radnog mjesta prebacuje na račun novog osiguranja.

5. Šta trebam učiniti ako **prestanem raditi i ostanem u Švajcarskoj**, a nisam još u penziji?

I

Kod starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI):

Treba da se prijavite kod kantonalne kompenzacione kase kantona u kojem živite. Adrese su na internetu pod www.ahv-iv.ch ▶ **Kontakte**.

II

Kod penzionog osiguranja zaposlenih (2. stub):

Uštedjeni kapital (Austrittsleistung) se ne isplaćuje u gotovini.

Ali imate tri mogućnosti:

1. Uštedjeni kapital može da se uplati na poseban račun kod banke (Freizügigkeitskonto).
2. Uštedjeni kapital može da se uplati na poseban račun kod jednog od osiguranja (Freizügigkeitspolice).
3. Pored toga, uštedjeni kapital može da se ostavi i kod penzionog fonda za prihvatanje novca.

Javite osiguranju koju od tih mogućnosti ste izabrali ili pitajte kod dosadašnjeg penzionog fonda.

Javite osiguranju koju od tih mogućnosti ste izabrali. Dosađnji penzioni fond vam može dati potrebne informacije.

6. Koje dokumente i papire moram sačuvati?

Dokumenti i papiri koje dobijete od socijalnih osiguranja moraju da se sačuvaju!

Kada podnosite zahtjev za isplatu uplaćenih doprinosa, socijalno osiguranje ima pravo da od osiguranog lica (podnosioca zahtjeva) traži dokazni materijal. Zbog toga treba da sačuvate sljedeće dokumente:

- **Osiguranički broj**
- **Aktuelni izvod iz ličnog računa starosne i invalidske penzije i penzije za nasljednike:** Za izvod iz ličnog računa može bilo kada pismenim putem da se podnese zahtjev kod kompenzacione kase. Izvod je besplatan.
- **Obračun ličnog dohotka:** Platne obračune poslodavac izdaje radniku po pravilu svakog mjeseca. Oni pokazuju visinu plate i odbitke i služe kao dokaz o radnom odnosu, njegovom trajanju i visini odbitaka. To koristi kada se od penzionog osiguranja nešto konkretno zahtijeva ili kada se traži povrat uplaćenih doprinosa za starosno osiguranje (☞ poglavlje 7b), odnosno ako postoji nesporazum o visini uplaćenih doprinosa. Sem toga, važno je zapisati adrese svih poslodavaca kao i odgovornih lica u preduzeću.
- Istu svrhu imaju **godišnje platne liste**. To su dokumenti koje poslodavac izdaje za poreski biro. One se izdaju jednom godišnje i sadrže sumu lične zarade i godišnje odbitke.
- **Obračun osiguranja iz 2. stuba osiguranja:** On sadrži visinu isplate kad radnik ode u penziju, ili postane invalid ili u slučaju smrti. On pokazuje takodjer i visinu sume uštedjenog kapitala na koju radnik ima pravo pri napuštanju osiguranja i zakonske uredbe. U svako doba se kod penzionog fonda može podnijeti zahtjev za obračun.
- **Pravilnik o penzionom fondu:** Svaki penzioni fond ima sopstvena pravila. Ona obuhvataju sva opšta prava i obaveze svih lica koja su osigurana kod dotičnog fonda.

B Šta trebam uraditi prije definitivnog napuštanja Švajcarske i koja prava imam?

Odlazak u neku drugu zemlju mora da bude dobro pripremljen. Kako biste bez problema dobili isplatu doprinosa, morate da obratite pažnju i primijenite tačan postupak. Za starosnu i invalidsku penziju i penziju za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) kao i za isplatu penzionog osiguranja zaposlenih (2. stub) važe različita zakonska pravila. Zbog toga je i postupak drugačiji.

Lica koja nekontrolisano napuštaju Švajcarsku, odnosno odlaze u neku treću zemlju bez odjave boravka, mogu kasnije teško da dokažu kada su tačno napustila Švajcarsku. Zbog toga može da bude poteškoća s osiguranjem kada se zahtijeva isplata.

7. AHV/IV–AVS/AI

Preporučuje se da prije odlaska iz Švajcarske prekontrolišete lični račun starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike, odnosno uplate poslodavaca kod kojih ste radili. Zahtijevajte pismenim putem ili preko interneta pod www.ahv-iv.ch ► **Kontakte besplatan izvod iz individualnog računa uz navodjenje osiguraničkog broja.³**

Postoji razlika s obzirom na činjenicu da li vaša zemlja sa Švajcarskom ima ugovor o socijalnom osiguranju ili ne. Za priznate izbjeglice i lica bez državljanstva važe posebna pravila.

³ Uporedi formular s uputama broj 1.01 «Izvod iz ličnog računa» (Auszug aus dem Individuellen Konto IK – Extrait du compte Individuel CI) Informativnog biroa AHV/IV–AVS/AI, koji možete da dobijete kod kompenzacione kase, Ministarstva za socijalna osiguranja ili na internetu pod www.ahv-iv.ch ► [Merkblätter/Allgemeines](#).

⁴ Ugovori o socijalnom osiguranju postoje i s EU državama (Ugovori o slobodnom izboru mjesta stanovanja) i EFTA državama (EFTA sporazum). Uporedi uz to napomenu pod brojem 1.

7a. Ako sam iz zemlje, sa kojom je sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju:

Švajcarska je sa sljedećim državama sklopila ugovor o socijalnom osiguranju:⁴

Australija, Čile, Kina, Bosna i Hercegovina, Indija, Izrael, Japan, Kanada, Makedonija, Crna Gora, Filipini, San Marino, Srbija, Južna Koreja, Turska, Urugvaj i SAD.

Za državljane jedne od gore navedenih zemalja koji za stalno napuštaju Švajcarsku važe odgovarajući ugovori o socijalnom osiguranju. Oni se isto tako primjenjuju i u slučaju ako je lice u Švajcarskoj priznato kao izbjeglica, ili bez državljanstva, i ako se lice seli u jednu od država gdje je kao takvo također priznato.

Ugovori o socijalnom osiguranju imaju za cilj da se penzije iz starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) isplaćuju i u inostranstvu.⁵ Zbog toga po pravilu pri odlasku iz Švajcarske nije moguće vratiti uplaćene doprinose (☑ poglavlje 7b) u fond za starosni kapital (za državljane Australije, Čilea, Kine, Koreje, Indije, Filipina i Urugvaja važe posebne odredbe). Daljnje informacije o svakom socijalnom osiguranju mogu da se dobiju kod Savezne uprave za socijalna osiguranja.

Od kompenzacione kase može da se podnese zahtjev za obračun buduće penzije. Za ovu uslugu se plaća manji novčani iznos.

Ako lice u Švajcarskoj već prima starosnu ili invalidsku penziju, onda je moguća isplata te penzije i u inostranstvu.⁶ Medjutim, dodatne penzije se ne isplaćuju u inostranstvu.

Javite Švajcarskoj kompenzacionoj kasi u Ženevi (SAK–CSC) vašu adresu u inostranstvu!

5/6 U zavisnosti od ugovora, postoje ograničenja.

7b. Ako sam iz zemlje, sa kojom nije sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju

Ako ugovor sa stranom državom nije potpisan, starosne i invalidske penzije i penzije za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) se ne isplaćuju stranim državljanima koji žive u inostranstvu. Ali oni mogu da podnesu zahtjev za povrat uplaćenih doprinosa kod starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike.⁷

Povrat uplaćenih doprinosa je moguć samo u sljedećim slučajevima:

- ako ste najmanje jednu cijelu godinu uplaćivali doprinose za starosnu i invalidsku penziju i penziju za nasljednike;
- ako ste Švajcarsku definitivno napustili. Vaš bračni drug i djeca ispod 25 godina moraju takodjer da napuste Švajcarsku;⁸
- ako ne primete švajcarsku starosnu ili invalidsku penziju;
Izuzetak: Ako ste primali penziju od kompenzacione kase (AHV–AVS ili IV–AI), a pri napuštanju Švajcarske gubite pravo na tu vrstu isplate, možete da zahtijevate povrat uplaćenih doprinosa. Dosadašnja svota isplaćena na račun starosne penzije i penzije za nasljednike biće uračunata, tako da će cjelokupna suma na koju imate pravo biti umanjena za taj iznos.

7 Prilozi za starosnu penziju iznose 8,40% od bruto plate (zajednički prilozi od zaposlenog i poslodavca).

8 Izuzetak: puno-ljetna djeca koja su završila školovanje mogu da ostanu u Švajcarskoj.

9 Takozvana suma koju možete očekivati da ćete dobiti kada odete u penziju: odgovara kapitaliziranoj unaprijed izračunatoj penziji.

10 Djeca do 18 godina, odnosno do 25 godina ako se još školuju.

Molimo obratite pažnju na sljedeće:

- Osiguranik kome su isplaćeni odnosno vraćeni cjelokupni doprinosi, gubi pravo na sve zahtjeve za dalje isplate od strane kompenzacione kase. Od toga dana prestaje obaveza švajcarskog starosnog i invalidskog osiguranja (AHV/IV–AVS/AI).
- Vraćaju se samo oni doprinosi koji su na račun starosnog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) uplatili radnik i poslodavac. To znači da se isplaćuje samo jedan dio doprinosa i to bez kamata. Doprinosi koje je uplatila Služba za socijalnu pomoć se ne računaju i neće biti isplaćeni.
- Doprinosi za invalidsko osiguranje (IV–AI) se ne računaju i neće biti isplaćeni.

- Ako povrat uplaćenih doprinosa (AHV/IV–AVS/AI) prelazi zakonom određenu sumu,⁹ onda će cjelokupna suma na koju imate pravo biti umanjena.
- U slučaju smrti osiguranog bračnog druga, preživjeli bračni drug i djeca mogu da podnesu zahtjev za povrat uplaćenih doprinosa,¹⁰ ukoliko ispunjavaju uslove za isplatu penzije za nasljednike.

Kako se podnosi zahtjev za isplatu doprinosa za starosnu penziju?

Zahtjev se podnosi kod kompenzacione kase ili kod Švajcarske kompenzacione kase. Za to mora da se ispuni formular za povrat doprinosa br. 602.101 («Antrag auf Rückvergütung von AHV-Beiträgen»). Formular može da se dobije kod svih kompenzacionih kasa ili na internetu (www.ahv-iv.ch) [Formulare/Allgemeine Verwaltungsformulare](#)). Zahtjevu se prilažu sljedeći dokumenti:

- osiguranički broj,
- potvrda o napuštanju Švajcarske,
- važeće uvjerenje o državljanstvu ili kopija važećeg pasoša i pasoša bračnog druga ,
- u slučaju razvoda, rješenje o razvodu braka s datumom stupanja na snagu,
- dokaz o statusu za priznate izbjeglice odnosno osobe bez državljanstva,
- podaci o mjestu stanovanja u inostranstvu, odnosno boravišna potvrda. Potvrda mora također da sadrži i imena bračnog druga i djece ispod 25 godina.

Molimo obratite pažnju na sljedeće:

- Kod bračnih parova, svako lice mora za sebe da podnese zahtjev za povratak doprinosa.
- Po pravilu je isplata kompletnog novca od penzionog osiguranja moguća samo u inostranstvo.
- Isplata može da potraje nekoliko mjeseci.
- Isplata može da se vrši samo na lični račun ili na vas lično.

8. Penziono osiguranje zaposlenih (2. stub)

II

Ako definitivno napuštate Švajcarsku i selite se u državu koja nije EU/EFTA država, možete da birate izmedju:

- **isplate** uštedjenog kapitala ili
- **da zadržite uštedjeni kapital.** (vidi vezano za to i ↗ poglavlje 5 «Penziono osiguranje zaposlenih»). Kada odete u penziju, ili ako postanete invalid, primete novčana sredstva (na primjer u obliku penzije). U slučaju smrti, nasljednici pod određenim uslovima mogu da dobiju penziju za nasljednike.

Isplata penzija i druge vrste isplata za inostranstvo se obavljaju na osnovu pravilnika dotičnog penzionog fonda, na primjer penziona kase.

8a. Kako se pri napuštanju Švajcarske **podnosi zahtjev za isplatu uštedjenog kapitala?**

Morate lično da se obratite penzionom fondu poslednjeg poslodavca, na primjer penzionoj kasi.

Zahtjev se podnosi kod penzionog fonda poslednjeg poslodavca. To može da se obavi prije napuštanja Švajcarske. Formular se dobija kod poslodavca. Zahtjevu se prilažu potrebne potvrde, a naročito:

- dokumenti koji dokazuju namjeru da Švajcarsku definitivno napuštate ili ste je upravo napustili (na primjer odjava iz opštine).
- ako ste u braku, bračni drug mora da potpiše pristanak o podizanju uštedjenog kapitala.

Kada se isplati uštedjeni kapital prilikom napuštanja Švajcarske, gubi se pravo zahtijevanja daljih isplata iz penzionog osiguranja zaposlenih. Više nemate pravo na dobijanje penzije.

Isplata se najčešće obavlja poslije napuštanja Švajcarske.

8b. Kako se **nakon napuštanja Švajcarske** podnosi zahtjev za isplatu uštedjenog kapitala iz 2. stuba osiguranja?

Morate lično da se obratite penzionom fondu vašeg zadnjeg poslodavca ili jednoj od ustanova gdje raspoložete sa posebnim računom banke ili osiguranja (☞ poglavlje 5).

U slučaju da se nije izvršila gotovinska isplata uštedjenog kapitala prilikom napuštanja Švajcarske (☞ poglavlje 8a), ostao je u 2. stubu osiguranja sačuvan novac za penzionu zaštitu. Potrebno je da se obavijesti penzioni fond o obliku isplate tog osiguranja. Postoje tri mogućnosti (☞ poglavlje 5 «Penziono osiguranje zaposlenih»).

Dosadašnji penzioni fond može da vas obavijesti o tome.

Svaka promjena adrese, čak i ona u inostranstvu, mora da se prijavi banci ili osiguranju gdje se nalazi uštedjeni kapital.

8c. Šta se dešava sa **uštedjenim kapitalom** ako ništa ne preduzmem?

Provjerite da li su pri ranijim promjenama radnog mjesta sva sredstva iz fonda uštedjene gotovine koja se isplaćuje pri napuštanju poslodavca, prebačena u penzioni fond novog poslodavca. Ako niste sigurni da je to učinjeno, podnesite zahtjev centralnom birou 2. stuba osiguranja.

Penzioni fond poslednjeg poslodavca će najranije u roku od šest mjeseci, a najkasnije u roku od dvije godine da prebaci sumu uštedjenog kapitala na sabirni račun Centralnog fonda za penziono osiguranje. U tom slučaju zahtjev za isplatu se podnosi kod dotične sabirne institucije penzionog osiguranja.

Centralni biro 2. stuba osiguranja može na zahtjev da provjeri da li novac leži na računu sabirne institucije za penziono osiguranje ili penzionog fonda.

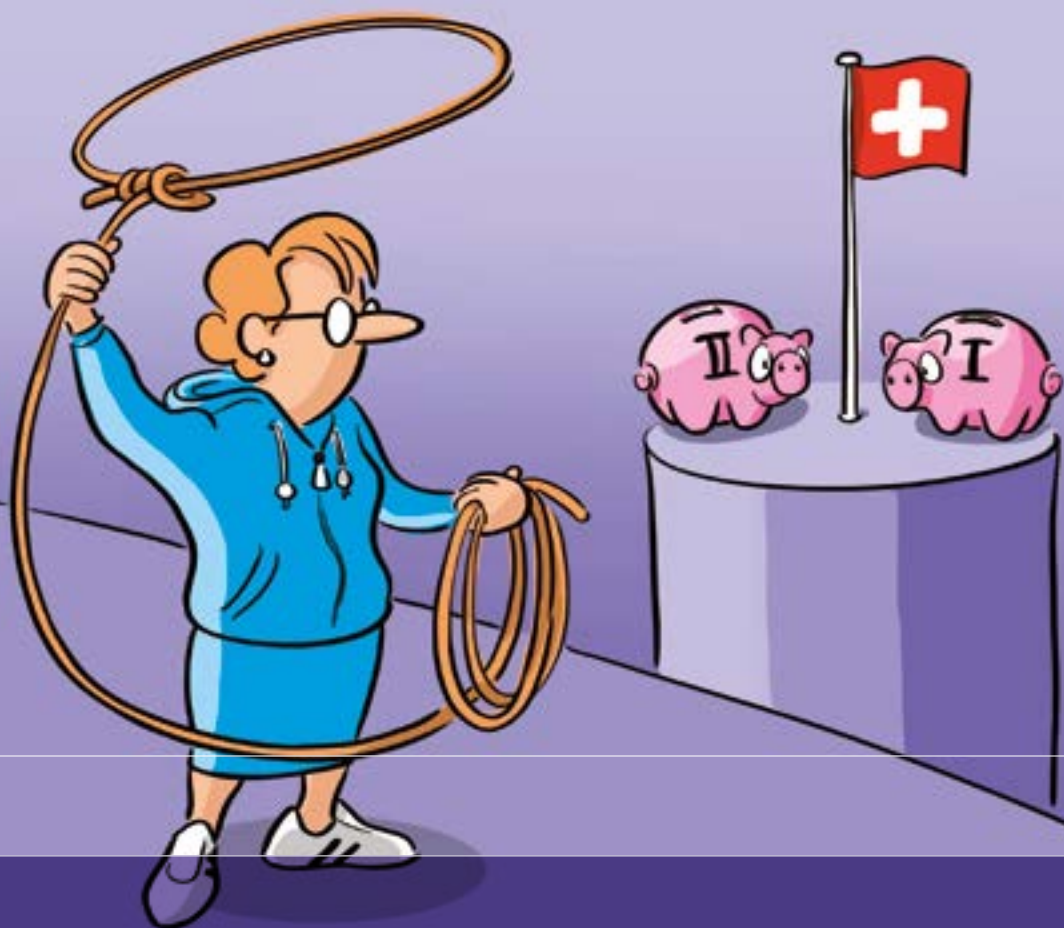
9. Primanje penzije iz **osiguranja za invalide**

Ako ste doživjeli nesreću na radu koja je osigurana u okviru obaveznog osiguranja, obratite se socijalnom osiguranju poslodavca.

Ako u Švajcarskoj primete invalidsku penziju, ista će biti isplaćena i u inostranstvu.

C Koja prava imam ako više ne boravim u Švajcarskoj?

10. Prava u odnosu na starosnu i invalidsku penziju i penziju za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI)

I

Zahtjev za isplatu uplaćenih doprinosa iz starosnog osiguranja može da se podnese prije ili nakon napuštanja Švajcarske, dakle i iz inostranstva (☞ poglavlje 7b).

Molimo da obratite pažnju na sljedeće:

- Povratak doprinosa iz starosnog osiguranja je moguć samo onda ako s vašom zemljom nije sklopljen ugovor o socijalnom osiguranju (izuzev Australije, Čilea, Kine, Indije, Filipina, Južne Koreje i Urugvaja).
- Ako ne podnesete zahtjev za isplatu, gubite pravo na isplatu nakon 5 godina od momenta sticanja prava. Nakon isteka tog roka ne može da se podnese zahtjev za povrat doprinosa iz starosnog osiguranja.

Ako s vašom državom ili državom u kojoj boravite kao priznati izbjeglica ili lice bez državljanstva postoji potpisan međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju¹¹ (☞ popis država, poglavlje 7a), onda:

- imate pravo na djelimičnu ili potpunu starosnu penziju od strane švajcarskog starosnog osiguranja kada dostignete starosnu dob;
- imate po švajcarskim propisima pravo na djelimičnu ili potpunu invalidsku penziju u slučaju invalidnosti. Invalidska penzija se isplaćuje u inostranstvu ako je invalidnost 50 % ili više;
- u slučaju smrti, članovi porodice, ako ispunjavaju uslove, imaju pravo na penziju za nasljednike.

¹¹ Informacije o svakom ugovoru možete da dobijete kod Savezne uprave za socijalna osiguranja (BSV).

Općenito važi:

Osiguranik koji je bio kratko vrijeme osiguran kod starosnog i invalidskog osiguranja (AHV/IV–AVS/AI) može umjesto penzije da dobije jednokratnu isplatu (otpremninu) koja odgovara vrijednosti penzije. Članovi porodice, ako ispunjavaju uslove, imaju pravo na istu isplatu.

Šta je potrebno učiniti za jednokratnu isplatu penzije (samo u slučaju kada postoji potpisani međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju)?

Morate sami da podnesete zahtjev za penziju. Fond starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) neće sam od sebe pokrenuti vaš slučaj. Zahtjev važi samo za vas lično. Za lica u braku, čiji je bračni drug osiguran u Švajcarskoj, on ili ona mora lično da podnese zahtjev za isplatu, čim za to stekne uslove.

Starosna penzija i penzija za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI):

- Ako živite u svojoj zemlji morate da podnesete zahtjev kod zaduženog Zavoda za socijalno osiguranje u svom prebivalištu (mjestu gdje ste prijavljeni).¹²
- Ako živite u nekoj drugoj državi, morate da podnesete zahtev direktno kod Švajcarske kompenzacione kase (SAK–CSC) u Ženevi.

¹² adrese možete dobiti kod Savezne uprave za socijalna osiguranja (BSV).

Invalidska penzija:

- Ako živite u svojoj zemlji zahtjev morate da podnesete kod zaduženog Zavoda za socijalno osiguranje u prebivalištu.¹²
- Ako živite u nekoj drugoj državi, morate da podnesete zahtjev direktno kod Invalidskog osiguranja za osiguranike u inostranstvu u Ženevi.

Starosne i invalidske penzije (AHV/IV - AVS/AI) ili jednokratna isplata penzije se uplaćuje isključivo na lični račun.

11. Zahtjevi iz penzionog osiguranja zaposlenih (2. Säule)

Ako pri napuštanju Švajcarske ne podnesete zahtjev za isplatu uštedjenog kapitala, to možete u svako doba da uradite i iz inostranstva (☞ poglavlje 8a).

Ako napustite penzionu zaštitu (tri mogućnosti poglavlje 5 «Penziono osiguranje zaposlenih»), dobićete po pravilniku vašeg penzionog fonda, na primjer od penzione kase, ili ugovorom s bankom ili osiguranjem, dio penzije ili čitavu penziju ili isplatu kapitala, i to:

- kada dostignete starosnu dob za penziju,
- u slučaju invalidnosti po važećim švajcarskim pravilima,
- u slučaju smrti članovi vaše porodice, ako ispunjavaju uslove.

Šta mora da se uradi za isplatu penzije?

Morate lično da podnesete zahtjev za penziju. Penzioni fond, osiguravajuće društvo ili banka neće sami od sebe postati aktivni.

Kod penzionog fonda, privatnog osiguranja ili banke, morate da podnesete zahtjev za isplatu penzije.

D Dodatak

Važne adrese

Adrese, informacije i formulari za starosnu i invalidsku penziju i penziju za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI) pod www.ahv-iv.ch.

Kompensacione kase (Ausgleichskassen – Caisses de compensation):

Adrese kompensacionih kasa se nalaze na www.ahv-iv.ch

Švajcarska kompensaciona kasa **Schweizerische Ausgleichskasse (SAK)**

Postfach 3100, 1211 Genf 2
022 795 91 11
cc27@zas.admin.ch
www.zas.admin.ch

Biro za invalidsko osiguranje osiguranika u inostranstvu **IV-Stelle für Versicherte im Ausland**

Postfach 3100, 1211 Genf 2
022 795 91 11
cc27@zas.admin.ch
www.zas.admin.ch

Centralni biro 2. stuba osiguranja Sigurnosni fondovi Saveznih osiguravajućih društava **Zentralstelle 2. Säule Sicherheitsfonds BVG**

Postfach 1023, 3000 Bern 14
031 380 79 75
info@zentralstelle.ch
www.zentralstelle.ch

Savezna uprava za socijalno osiguranje **Bundesamt für Sozialversicherung (BSV)**

Effingerstrasse 20, 3003 Bern
058 462 90 11
info@bsv.admin.ch
www.bsv.admin.ch

Centralni fond za penziono osiguranje **Stiftung Auffangeinrichtung BVG Administration Freizügigkeitskonten**

Postfach, 8036 Zürich
D 041 799 75 75
F 021 340 63 33
I 091 610 24 24
fzk@chaeis.ch
www.aeis.ch

Za pitanja koja možete postaviti organizaciji (sigurnosnog računa: SiRück – compte sûretés):

Državni ured za migracije Staatssekretariat für Migration (SEM)

Quellenweg 6, 3003 Bern-Wabern
058 463 36 39

Savetovališta koja se bave pitanjima povratka:

Adrese možete da dobijete kod
Policije za strance (Fremdenpolizei –
Service de la police) ili u Službi
za migraciju dotičnog kantona.

Moguća prava prilikom i nakon napuštanja Švajcarske

I

iz starosnog i invalidskog penzionog osiguranja (AHV/IV-AVS/AI)

postoji **potpisan ugovor o socijalnom osiguranju** s državom iz koje dolazite (☞ poglavlje 7a i 11)

nije potpisan ugovor o socijalnom osiguranju s državom iz koje dolazite (☞ poglavlje 7b)

Prava prilikom napuštanja Švajcarske

povrat novca nije moguć (izuzev Australije, Kine, Čilea, Indije, Filipina, Južne Koreje i Urugvaja)

povrat uplaćenih priloga iz starosnog penzionog osiguranja

prava prilikom odlaska u penziju, u slučaju invalidnosti i smrti

penzija ili jednokratna isplata kapitala

nema osiguraničke zaštite: nema isplate

II

iz penzionog osiguranja zaposlenih

nema potrebe za osiguranjem drugog stuba (☞ poglavlje 8a)

postoji potreba za osiguranjem drugog stuba (☞ poglavlje 8b i12)

isplata u gotovini

gotovinska isplata poslije napuštanja nije moguća

nema osiguraničke zaštite: nema isplate

penzija ili jednokratna isplata kapitala

Rečnik

AHV/IV–AVS/AI (Alters- und Hinterlassenenversicherung/ Invalidenversicherung)

Starosno i invalidsko penziono osiguranje i penziono osiguranje za nasljednike: To je osnovno državno osiguranje za penzije i ostala švajcarska socijalna osiguranja (1. stub osiguranja).

Centralni fond za penziono osiguranje (Stiftung Auffangeinrichtung)

Centralni fond za penziono osiguranje je specijalna kasa za čuvanje uštedjevine iz penzionog fonda. Ukoliko zaposlenik ne odluči drukčije, uštedjevina s računa bivšeg poslodavca se najkasnije dvije godine nakon prestanka radnog odnosa prebacuje na račun Centralnog fonda. Penziona zaštita ostaje na taj način sačuvana.

Invalidnost (Invalidität)

Invalidnost je trajna nesposobnost za rad kao posljedica nesreće ili bolesti.

Isplate (Leistungen)

Novac koji osiguranje isplaćuje osiguraniku. Ako su isplate redovne, onda je riječ o penzijama. Ako se čitav uštedjeni kapital isplati odjednom (na primjer povrat uplaćenih doprinosa za penziju) gubi se pravo na penziju odnosno na zahtjeve kod tog osiguranja.

Kompensacione kase (Ausgleichskassen)

Kompensacione kase vode brigu o starosnom i invalidskom penzionom osiguranju. One primaju uplate doprinosa za penzije, obračunavaju i isplaćuju penzije. Svaki kanton ima jednu kompensacionu kasu. Osim toga, postoje kase različitih zanatskih udruženja. Adrese su na internetu pod www.ahv-iv.ch.

Lični račun starosnog i invalidskog penzionog osiguranja i penzionog osiguranja za nasljednike (AHV/IV-Konto IK)

To su računi koje kompensacione kase vode za svakog osiguranika. Za zaposlene koji su radili kod više poslodavaca takvi računi se vode kod više kompensacionih kasa.

Nasljednici (Hinterlassene)

Nasljednici su članovi porodice preminulog osiguranika (bračni drug, djeca mlađja od 18 godina, odnosno djeca do 25 godina, koja se još školuju).

Osiguranički broj (AHV-Versichertennummer)

Osiguranički broj služi vašoj identifikaciji kod osiguranja. Nalazi se na osiguraničkoj kartici.

**Penziono osiguranje zaposlenih
(2. stub osiguranja)
(Berufliche Vorsorge)**

Penziono osiguranje zaposlenih je slično osnovnom starosnom i invalidskom penzionom osiguranju i penzionom osiguranju za nasljednike (AHV/IV–AVS/AI). Penziono osiguranje zaposlenih dopunjuje osnovno osiguranje za sve zaposlene koji kod istog poslodavca primaju više od šfr. 21.150.– godišnje (stanje od 1.1.2018. g.).

Penziona zaštita (u 2. stubu osiguranja) (Vorsorgeschutz)

Lice koje ispunjava uslove je osigurano i ima pravo na isplatu penzije od strane penzionog fonda. Da bi se očuvalo dobro penziono pokriće, uplaćeni kapital se isplaćuje samo pod određenim uslovima (na primjer prilikom definitivnog napuštanja Švajcarske).

Penzioni fondovi (na primjer penzione kase) (Vorsorgeeinrichtung, zum Beispiel Pensionskassen):

Penzioni fondovi su kase, osiguranja ili banke kojima se uplaćuju doprinosi, koji obračunavaju i isplaćuju penzije na osnovu određene visine godišnje zarade za vrijeme radnog vijeka. Cjelokupni uštedjeni kapital jednog osiguranika kod penzionog osiguranja rada mora uvijek da bude na računu samo jedne od ovih institucija.

Poseban račun kod jedne banke (Freizügigkeitskonto)

To je poseban račun u banci za uštedjevinu osiguranika. Na taj račun je moguće uplatiti uštedjevinu po osnovu osiguranja u slučaju prestanka radnog odnosa prije nego što je ostvareno zakonsko pravo na starosnu penziju.

Poseban račun kod jednog od osiguranja (Freizügigkeitspolice)

Polisa osiguranja za uštedjevinu po osnovu osiguranja koja pokazuje račun na koji je uplaćena ta uštedjevina u slučaju prestanka radnog odnosa prije nego što se ostvarilo zakonsko pravo na starosnu penziju.

Povrat uplaćenin doprinosa iz starosnog osiguranja (Rückvergütung der einbezahlten AHV-Beiträge)

Mogućnost isplate kompletnog uštedjenog kapitala stranom zaposleniku koji definitivno napušta Švajcarsku ali samo ako između Švajcarske i dotične zemlje nije sklopljen međudržavni ugovor o socijalnom osiguranju (izuzev Australje, Čilea, Kine, Indije, Filipina, Južne Koreje i Urugvaja).

Starosna dob (Rentenalter):

Starosna granica za penziju, koja je za žene 64 godine, a za muškarce 65 godina. Starosna granica može da bude nešto niža kod penzionog osiguranja zaposlenih, zavisno od pravilnika osiguranja.

Sticanje prava (Versicherungsfall)

Osigurani slučaj nastupa prilikom sticanja zakonskog prava za odlazak u starosnu ili invalidsku penziju ili, u slučaju smrti osiguranog lica, kada nasljednici steknu pravo na isplatu od strane osiguranja.

Švajcarska kompenzaciona kasa (Schweizerische Ausgleichskasse SAK)

Ona ima istu ulogu kao i kompenzacione kase i brine se o svim licima koja žive u inostranstvu a koja su bila osigurana kod AHV/IV–AVS/A.

Ugovor o socijalnom osiguranju (Sozialversicherungsabkommen)

Međudržavni ugovori koji koordiniraju prava i obaveze vezane za socijalno osiguranje svih njihovih državljana.

Uštedjeni kapital (Austrittsleistung)

Starosna uštedjevina je blokirani kapital koji se sakupio kod penzionog fonda do dana prestanka radnog odnosa. Kod promjene radnog mjesta uštedjevina se prebacuje na račun penzionog fonda novog poslodavca. Gotovinska isplata tog novca je moguća samo u posebnim slučajevima, na primjer kod definitivnog napuštanja Švajcarske.

Impresum

Ausgabe 2018

izdavač: Staatssekretariat für Migration (SEM), in Zusammenarbeit mit dem Bundesamt für Sozialversicherungen (BSV) **uredio:** typisch.ch **ilustracije:** tomz.ch

kontakt: Staatssekretariat für Migration, Quellenweg 6, 3003 Bern-Wabern, Tel. 058 465 11 11, info@sem.admin.ch | Bundesamt für Sozialversicherungen, Effingerstrasse 20, 3003 Bern, Tel. 058 462 90 11, Fax 058 462 78 80, info@bsv.admin.ch **distribucija:** BBL, Verkauf Bundespublikationen, CH-3003 Bern, www.bundespublikationen.admin.ch | Art.-Nr. 420.001.ser

Albanisch, albanais, albanese
Arabisch, arabe, arabo
Deutsch, allemand, tedesco
Englisch, anglais, inglese
Französisch, français, francese
Italienisch, italien, italiano

Portugiesisch, portugais, portoghese
Russisch, russe, russo
■ **Ser-Kro-Bos, sr-hr-bs, ser-cro-bos**
Spanisch, espagnol, spagnolo
Tamilisch, tamoul, tamil
Türkisch, turc, turco